СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 99. Джерзи Сити, Н. Дж., четвер, 28 квітня 1932. — VOL. XL. No. 99. Jersey City, N. J., Thursday, April 28, 1932. THREE CENTS.

ҐРІН НАРАХОВУЄ 7,950,000 БЕЗРОБІТНИХ

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, подає, що з весною роботи не поправилися. Минулого року, не вважаючи на депресію, приділено нові роботи 280,000 безробітним, а цього року в квітні 100,000 робітників втратили роботу.

Відколи Федерація переводить статистику безробіття, ще не записано такого випадку, щоби в квітні безробіття збільшалося. З того виходить, що саме тепер переживаємо в Америці найкритичніші часи.

Ґрін каже, що треба негайно впровадити в цілім промислі пятьдневний тиждень праці, щоби дати більшому числу бізробітних роботу, та в той спосіб збільшити покупну силу населення. Інакше наступить катастрофа.

СМИТ ГОРОЮ В МЕСЕЧУСЕТС.

БОСТОН. — Бувший ґовернор Смит вийшов побідно при демократичних праviборах у Месечусетс. Мейор Джемс Корлі з Бостону, сторонник ґовернора Рузвелта, навіть не зістав вибраний делеґатом на демократичну конвенцію.

Зприводу цеї побіди рахуються уже тепер зі Смитом як поважним демократичним кандидатом на президента.

СПЕКУЛЯНТИ ПІДПЛАЧУВАЛИ ҐАЗЕТЯРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Посол Фіорельо Ля Ґардія з Ню Йорку предложив „Сенет Бенкінґ енд Коренсі Коміті" документи, з яких виходить, що біржеві спекулянти, які організували ріжні пули і штучно підносили при „бумах" ціни на вартісні папери, анґажували до цього ґазетярів. Ля Ґардія предложив скешовані чеки, з яких виходить, що оплачувано ріжних фінансових репортерів за те, що пускали між публику вісти про добрий стан компаній та в той спосіб впроваджували її в блуд, заохочуючи її купувати папери, підносячи в цей спосіб штучно ціни.

Ля Ґардія доказує, що знає про такі виплати на загальну суму $286,279. Виплачувано ґазетярам з „Ди Ню Йорк Таймс", „Ню Йорк Геральд Трибюн", „Ди Івнінґ Пост" і іншим.

ВИМАГАЛИ ГРОШЕЙ НА ВИБОРИ ЗА КОНЦЕСІЇ.

НЮ ЙОРК. — Леґіслятурна комісія, яка розсліджує господарку міста, стверджує, що стейтовий сенатор Джан Гестинґс вимагав від босової компанії „Еквітебл Ковч Компані" $1,000 на покриття виборчих коштів при виборі Вокера мейором Ню Йорку. Комісія стверджує далі, що Гестинґс побирав від цеї компанії по $1,000 місячної платні за те, що як приятель Вокера знав усі босові таємниці та міг добути для компанії найліпшу концесію.

НОВИЙ ПЛЯН ФОРДА.

ВАШИНҐТОН. — Генри Форд, відвідавши президента Гувера, заявив, що він уже має на виготовленню плян, який лучить фармерство з промислом і на підставі якого звичайний робітник буде міг заощадити річно $500, плекаючи свою власну городовину.

ОБСТОЮЮТЬ ПІДДЕРЖАННЯ ДОВІРЯ ПУБЛИКИ ДО ҐАЗЕТ.

НЮ ЙОРК. — Представники поменших часописів, які зійшлися на 46-річну конвенцію „Америкен Нюспейпер Поблишерс Асосіейшен", радили над важким положенням отих ґазет зприводу зменшення оголошень. Делеґати застановлялися над тим, як збалянсувати буджет, щоби не зменшити редакторських сил і не понизити престіжу ґазет, а навпаки, ще скріпити довіря населення до часописів.

„ПЛАВАЮЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ".

НЮ ЙОРК. — В осени виїде з Ню Йорку в подорож довкола світа „плаваючий університет". Буде це корабель з викладовими салями, бібліотеками і ляборaторіями та з 600 учениками і 55 університетськими професорами. Корабель відбуде дорогу довкола світа, довгу 35,000 миль. Подорожуючі відвідають 48 держав. Приглядаючися ріжним краям і народам, вони будуть у той спосіб набувати практичного знання.

ҐОВЕРНОРИ ПРОТИ ПРОГИБІЦІЇ.

РІЧМОНД. — На конференції ґоверноpів виголосив ґовернор Річі з Мериленд промову, в якій заявився за віддання стейтам контролі над продукцією і торговлею алькоголем. Річі зазначив, що це збільшить доходи стейтів.

Отсе перший раз порушено того роду квестію на нарадах ґоверноpів. На тих нарадах не порушують ніякої квестії, щодо якої панує розбіжність думок.

ВБИВ ЖІНКУ, БО ДУМАВ, ЩО ЦЕ ВЛОМНИК.

ВІЧІТА (Кензас). — Джеймс Лілс, літ 42, вбив револьверовим вистрілом свою жінку, літ 30, думаючи, що це вломник. Він каже, що збудився над раном і почув кроки в кухні. Тоді вхопив за рушницю і побачив особу, що стояла біля вікна. Він крикнув до неї, щоби стояла й не рухалася. Особа нічого не відповідала, а тоді він стрілив. Міссіс Лілс, падаючи на землю, видала з себе ще тільки ті слова: „Джеймс, ти вбив мене".

ВИЗНАЧНИЙ ЮВИЛЕЙ.

Дня 16 травня ц. р. святкує десятьлітній ювилей свого існування єдина наша політехніка — Українська Господарська Академія в Ч. С. Р. Небагькі заслуги цеї молодої української високої школи аж надто відомі, бо вона мало не від першого дня свого заснування стала дуже яскравою на обрію нашої культури. Матеріяльно Академія є ще тимчасом загально залежною від чужого, хоч братнього нам, народу і по цій стороні нам немає чим пишатися. Але протягом свого десятьлітнього існування Академія наочно доказала, що ми маємо досить ітелектуальних сил для розбудови нашого високого шкільництва і що даремно наші опікуни арґументують браком української еліти свою нічим невиправдальну шкільну політику в краю.

За короткий час Академія, не дивлячися на цілу низку перешкод з ріжних сторін, встигла дати нашій нації біля 500 молодих, національно свідомих інжинірів, зробити цінні наукові надбання і своєю енерґією та корисною чинністю заслужила на те, щоб ширше громадянство взяло горячу участь у святкуванню цього визначного ювилею.

ПОЛІЦІЯ РОЗІГНАЛА ДЕМОНСТРАЦІЮ МАГОМЕДАН.

В околицях Єрусалиму магомеданська молодь хотіла влаштувати релігійну маніфестацію. Поліція розігнала маніфестацію після завзятої бійки, в якій поранено двох поліцаїв та шістьох демонстрантів.

НОВА БЛАГОДАТЬ ДЛЯ РУМУНСЬКИХ ГОРОЖАН.

Румунська влада переговорює з бразилійським урядом у справі експорту до Бразилії нафти. Румунія зі свого боку зобовязалабся купувати виключно бразилійську каву. Коли би переговори покінчилися успішно, то в Румунії заведеться монополь на каву.

ЗМЕНШЕННЯ ПЛАТНІ ЗАЛІЗНИЧИХ МЕХАНІКІВ.

У Канаді зменшено на один рік платню всім залізничим механікам, що працюють у канадійських залізничих варстатах. Зменшення виносить 10% місячної платні, яку побирали механіки. Редукція платні відноситься до 30 тисяч механіків. В той спосіб залізничні фірми заощадять 2 міліони долярів.

ДЛЯ БЕЗРОБІТНОГО ТЮРМА ПРИБІЖИЩЕМ.

Голодний і бездомний безробітний Джеймс Смидт у Келґарах (Канада) постановив нарешті вісти й виспатися як людина. В тій цілі хотів дістатися до криміналу. Та на кримінал треба „заслужити". Отже Смидт прийшов під канцелярійне вікно начальника поліції й кинув у нього цеглою. Його арештовано й дано „безплатно" харч і мешкання у криміналі.

ЗМЕНШЕНА СКІЛЬКІСТЬ КАНАДІЙСЬКОЇ ПШЕНИЦІ.

Канада має 39 міліонів бушлів пшениці менше під цю пору, ніж мала в тому часі минулого року. Скількість пшениці в Канаді виносила дня 1. квітня ц. р. 189 міліонів бушлів, а в тому часі минулого року — 229 міліонів бушлів.

УКРАЇНСЬКА ГОДИНА НА РАДІО.

На Великдень, 1. травня 1932, на радіостації WBRE, Wilkes Barre, Pa., від години 6 до 7 ввечір Український Хор при укр. гр.-кат. церкві св. Преображення з Гановер (Нантикок, Па.) виступить з отсею програмою: 1. Христос воскрес (Вербицького), хор; 2. Всі весело заспіваймо, хор; 3. Ой ненько, ненько, сольо; 4. Ангел вопіяше, хор; 5. Ой надіну черевички, сольо і хор; 6. Промови по англійськи й по українськи; 7. Там, де Татран, хор; 8. Христос воскрес, жіночий хор; 9. Реве та стогне, хор із зачиненими устами і сольо; 10. Христос воскрес (грецьке), хор; 11. Ти Єрусалиме, хор; 12. Скрипкове сольо з фортепяном; 13. Вязанка українських пісень, хор; 14 Христос воскрес (походове), хор; 15. Прийди, весно, хор; 16. Хор женців і Там за тихим за Дунаєм, сольо і хор; 17. За Україну, хор; 18. Як славен, хор. — Учитель хору: Мирон Сокольський. — Фортепяновий супровід: панна Дорота Маґа. У хорі є 50 мішаних голосів.

ВІК ЧЕРЕПАХИ И ІНШИХ ЗВІРЯТ.

Вчені дослідили, що між звірятами дуже довго жиють черепахи. Деякі з них доживають до 300—350 літ. Крокодилі у вигоді проживають по 100 літ. А наші звичайні вужі й ящірки жиють по кількадесяток літ.

МОСКВОФІЛЬСЬКИЙ КОНЦЕРТ.

Дня 28-го лютого влаштували кацапські недобитки в Жовкві концерт у честь Наумовича. Аранжерами того екзотичного концерту було львівське студентське общество „Друґъ" і місцеві кацапи. Приявні були й деякі священики-кацапи. Українців не пускали. Постягали несвідомих селян з Куликова, Добросина, Туринки й Мацошина. Слід підмітити, що власники салі „Ґвязда", де відбувся той „баль-концерт", не хотіли передтим відступити Українцям салі на баль, мотивуючи тим, що в пості не годиться.

ЗАВОРУШЕННЯ СЕРЕД ФРАНЦУЗЬКИХ МОРЯКІВ.

На французькому кораблі „Веско", що стоїть у Тульоні, вибухло заворушення моряків. Підчас нічної провірки дижурний офіцир ствердив, що один моряк віддалився з корабля. Коли офіцир хотів покарати цього моряка, інші товариші стали в його обороні. Вони кинулися на офіцира і побили його. Побитий офіцир десь загинув. Здогадуються, що моряки кинули його в море.

ЧОТИРИ ОСОБИ ЗГОРІЛИ В ОГНІ.

20-літня дівчина, Берта Лабріє в Гоґомі, Онт., наливала нафти до нафтової кухні. Через помилку взяла газоліни замісць нафти. Наступила експльозія газоліни й почала горіти одіж на ній. Вона скочила на перший поверх, де спали її мати й четверо менших дітей. Однаке вплала на сходах. Пожежа охопила цілий дім і Берта, її мати і двоє малих дітей згоріли. Двоє дітей вискочили крізь вікно на двір і в той спосіб виратувалися від смерти.

НАСЛІДКИ КРИЗИ.

В останніх часах в Дрогобичі щораз частіше трапляється, що елеґантна пані, одіта згідно з вимогами найновішої моди, або пан, елеґантно одітий, у шкіряних рукавицях і т. п. заходить до першого ліпшого дому та просить погостити його обідом, чи там вечерою. А щоби одяг не кидав на такого пана чи паню якого поганого підозріння, старається зараз таки пояснити, що є безробітним, зредукованим фірмовим урядником. Тепер вже від кількох місяців сидить без заняття, а їсти хочеться. А що то буде дальше?

ДИВНА НЕДУГА.

Марія Тихоня з села Скорик, пов. Збараж, приїхала до своєї рідні до Терпилівки і тут захворіла на дивну недугу. А саме після високої горячки пропукся в неї язик та якось так нещасливо, що вона втратила мову. Лікарі говорять, що вони такого випадку не знають і з великим зацікавленням слідять хід цеї недуги.

РУМУНІЯ ХОЧЕ ВИКИДАТИ ЧУЖИНЦІВ.

Посол Куза вніс до парляменту законопроект, котрий забороняє всім професіоністам, які не здобули румунського громадянства, виконувати їх ремесла. Виняті з заборони тільки ті чужинці, яких запросили тимчасово наукові установи, представники ріжних віросповідань, кореспонденти чужих ґазет, члени добродійних товариств, законтрактовані вчителі, подорожні чужих фірм, члени мішаних торговельних і промислових палат і чужі громадяни, мешкаючі вже від часу перед 1. січнем 1914 р. Хто не буде підчинятися цим приписам, того каратимуть карою 1,000 до 10,000 левів, а в повороткових випадках карою 40,000 левів.

Як усякий закон у Румунії, так і цей матиме тільки один певний наслідок: буде ще одна нагода на хапове. („Час").

НОВІ УТІКАЧІ З УКРАЇНИ.

Недавно одної ночи перейшли 16 утікачів з України на румунський бік. Хоча совітські пограничники їх запримітили і до них стріляли, то всі втікачі вспіли спастися. З румунського боку хотіли втекти на совітський бік 4 комуністи. Вони наняли собі одного контрабандиста, щоби їх перевів через Дністер. Але румунські пограничники їх заскочили і приарештували. Лише контрабандист хотів утікати і його застрілили. Арештовані є два Жиди і дві Жидівки з Кишинева.

ХАЙ БЕЗРОБІТНІ ШУКАЮТЬ ЗОЛОТА.

Так каже келґарський публіцист, Дж. Бел. Тисячі безробітних можна висилати на ріку Карібу й Фрейзер у Брітіш Колюмбії, де знаходяться золоті терени, яких ще не експльоатовано, каже Бел.

Сейчас після того уряд Брітіш Колюмбії почнив кроки, щоби кожний безробітний, який хоче працювати, зголошувався до міністерства природних багатств, де дістане безплатне позволення на шукання золота біля згаданих рік.

БОЛЬШЕВИКИ СПІШНО ГОТУЮТЬСЯ ДО ВІЙНИ

МОСКВА ПЕРЕВОДИТЬ РЕЄСТРАЦІЮ КОМУНІСТІВ, ГІДНИХ ДО АРМІЇ. НАСЕЛЕННЯ ЗМУШЕНЕ ГОЛОДУВАТИ.

МОСКВА (СССР). — Всі комуністи у військовому віці спішно приготовляються до війни. По наказу влади переводиться реєстрація всіх комуністів військового віку та їх медичний огляд для вияснення пригідности до военної служби. Позатим все населення Росії радянська влада підготовлює до війни. Влада думає, що вона вперше чергу зможе змобілізувати один міліон комуністів і поставити їх в армію. Серед комуністів провадиться солідне навчання військової справи, а особливо широкі военні приготовання ведуться серед членів організації „Авіохім", що нараховує до 12 міліонів членів. Кождий член цеї організації вчиться певних военних обовязків.

Разом з тим обмежено пайку хліба, яку тепер видають у Росії населенню. Цю пайку ще більше зменшено, а також зменшено видачу цукру. Це зарядження покищо торкнулося лиш України та Білоруси, але треба надіятися, що воно буде скоро розповсюднене й на Росію. Зменшення видачі хліба населенню пояснюють тим, що влада відправляє потяги зі збіжем на Сибір до манджурського кордону, де вона робить величезні запаси для армії.

Мілітарне навчання та вживання протигазових масок переводиться в усіх школах радянщини. Все населення вчиться, як поводитися з масками лише влада не дозволяє переводити подібні вправи „куркулям" та взагалі „клясовим ворогам".

ЗАПИТ В АНҐЛІЙСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ ПРО РОЗСТРІЛИ НА ДНІСТРІ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Українське Бюро в Лондоні повідомляє, що події на Дністрі знайшли відгомін в Анґлії. В пресі появилися відомости про масакри втікачів з України на Дністрі, які вчинили московські чекісти.

Ці події знайшли також відгомін у парляменті, де посол, командер Локнер Лемпсон, поставив 13 квітня запит до секретаря закордонних справ, чи не булоб пожаданим поробити певні заходи перед Комітетом Міжнародного Бюра Праці (в Женеві), щоб забезпечити охорону й опіку українським утікачам, які дістаються через Дністер до Бесарабії, бо вони знаходяться в дуже тяжкому становищу.

По одержанню інформацій з Женеви, заступник секретаря справ закордонних, Еден, відповів послови Лемпсонови: „Як мене поінформовано, то вже подано відповідні звіти до Союза Націй від Запомогового Комітету в Румунії, а в Букарешті засновано запомоговий фонд для втікачів. Тому пан секретар закордонних справ не вважає доцільним, щоб уряд його королівської високости ще зі своєї сторони звертався в цій справі до Міжнародного Нансеновського Бюра для Втікачів."

ХОЧУТЬ ЗІРВАТИ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР З РОСІЄЮ.

ЛОНДОН (Анґлія). — В той час, як в Америці деякі політикани розпочали аґітацію за визнання радянського уряду Росії й навязання з ним формальних торговельних зносин, Анґлія стоїть на передодні розриву свого торговельного договору з Москвою. Предсідник установи „Борд оф Трейд", Волтер Рунсіман, заявив у палаті послів, що уряд Анґлії тепер обговорює справу скасування торговельного договору з Росією, бо ця торговля ніяких користей для Анґлії не приносить. Цей договір був підписаний робітничим урядом Анґлії в 1930 році.

За 1930 рік большевики купили в Анґлії виробів на 3 міліони фунтів стерлінґів, а своїх сирівців продали на 26 міліонів; у 1930 році імпорт до Анґлії з Росії виносив суму 34 міліонів фунтів стерлінґів а експорт до Росії всього 6 міліонів. Такий балянс торговлі приносить Анґлії великі невигоди.

ПІЛСУДСЬКОГО ІҐНОРУЮТЬ.

ВАРШАВА (Польща). — Президент Мосціцький знову скликав конференцію трох бувших премієрів-міністрів й теперішнього премієра, Пристора. Але Пілсудського на конференцію не запрошено, хоч він уже вернувся до Варшави й також був премієр-міністром, а тепер вважається фактичним диктатором Польщі.

Таке іґнорування Пілсудського очевидно підриває його авторитет. Від часу повороту до Варшави Пілсудський не був ще в президента Мосціцького. Дехто старається пояснити це поганим станом здоровля Пілсудського.

ВИТАЮТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ТУРЕЦЬКОГО ДИКТАТОРА.

ОДЕСА (Україна). — Сюди прибули пароплавом турецький премієр Ізмет Паша та міністер закордонних справ, Тефік Рушді Бей, а з ними численна місія. Вони їдуть з візитою до радянського уряду. З Одеси їх повезуть до Москви, де радянський уряд готує їм розкішне приняття в одній з найкращих царських кремлівських саль.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8. 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОЛІТИЧНИЙ РЕАЛІЗМ З НЕРЕАЛЬНИМ КЛИЧЕМ

Зі звіту про Народній Зїзд, найвищу установу Українського Національного Демократичного Обєднання (УНДО), найбільшої української політичної партії на Західній Україні, виходить, що знову витрачено на зїзді багато часу на наради над т. зв. „автономістичною" резолюцією. І знову, замісць думати про те, як розбудовувати життя власною енергією й ініціятивою, дебатовано над справою потреби висунення партією УНДО домагання територіяльної автономії для українських земель під Польщею. Один з визначних речників УНДО, адвокат д-р С. Баран, пише в „Ділі", що „висунення цієї справи як реального домагання, поставить перед українське громадянство переходово конкретну мету, до якої воно повинно прямувати для ратування тих надбань на ріжнородних ділянках життя, що їх маємо, і для витворення нових цінностей, що творитимуть капітал для наших дальщих майбутніх досягнень". Разом з тим д-р Баран стверджує, що він сам і самі автори „автономістичної" резолюції здають собі добре справу з того, що „у сучасній польській дійсности згаданий клич не реальний". Він може щойно колись стати реальним, і то, як припускає д-р Баран, під „впливом деяких зовнішніх причин". А наразі все польське громадянство й увесь польський уряд є проти надання Українцям національно-територіяльної автономії. Та всетаки, каже д-р Баран, треба цей клич видвигнути, бо в цей спосіб „наше громадянство привчиться думати і ділати реальними політичними катеґоріями і коло реального клича зможе згуртувати всі наші здорові творчі елементи".

Позатим доказує отой самий д-р Баран у статті „Нічого нового під сонцем", що Українці в Галичині носяться з „автономістичними" резолюціями вже від 1848 року.

Отже від 1848 р. пробували ріжні політичні наші діячі вести таку „реальну політику", що змагає дійти до порозуміння з Поляками на підставі признання нам автономії. Ради тої автономії пропаґовано ріжні „нові ери" і розбивано наше власне нутро на те, щоби з тої реальної політики дістати реальну дулю. Навіть небіжка Австрія натискала на Поляків, а Берестейським договором вирішено поділ Галичини. Та всетаки все те не мало реальних успіхів. І пощож тепер витрачувати на неї час і думати біля цеї „мети" обєднати всі „здорові і творчі елементи"? І чи можна обєднання біля нереального клича називати „політичним реалізмом"?

БУДУЧНІСТЬ ФАШИЗМУ ТА СОЦІЯЛІЗМУ В НІМЕЧЧИНІ

(Допис із Праги).

Гендрик Де Ман, професор соціольоґії в університеті у Франкфурті над Майном, мав 8 квітня 1932 р. виклад у Празі в Чехословаччині про сучасне положення в Німеччині. Спостереження проф. Де Мана тимбільше цінні, що він сам Бельґієць і стоїть осторонь від щоденної політичної боротьби в Німеччині.

Де Ман на початку свого майже трохгодинного реферату показав, з яких суспільних груп беруть своїх членів і прихильників головні партії, що борються за владу в Німеччині. Комуністична партія складається з найбільше обездоленої частини німецького робітництва. До цієї партії пристають ті, що або втратили роботу або взагалі не можуть знайти праці. В рядах комуністичної партії збираються ті люди, що дійшли до **розпуки** над своїм безвихідним положенням. Віра в чудо, в світову революцію або в якунебудь іншу катастрофу — це є провідна ідея німецького большевизму. І це зрозуміло, бо серед комуністів найбільше є робітників **некваліфікованих,** які й за розцвіту промисловости не мали багато надії на постійну працю, а тепер, у час кризи, в першу чергу лишаються за ворітьми фабрики.

Зовсім інший склад має німецька соціял-демократична партія. В ній зорганізовані переважно робітники кваліфіковані. Кваліфікованого робітника фабрика хоче задержати у себе навіть у час кризи, й взагалі кваліфікованому робітникови лекше знайти працю. Некваліфікований робітник стоїть **під машиною;** його впершу чергу звільняє фабрикант, коли купує нові машини. Зате кваліфікований робітник стоїть **над машиною; він потрібний для нагляду й догляду над дорогими та складними машинами.** Робітники, зорганізовані в рядах німецької соціял-демократії, мають за собою десятки років успішної політичної та професійної боротьби за свої інтереси. Вони памятають, що раніше було **значно гірше,** і їм світить надія, що вони своєю зорганізованою боротьбою здобудуть собі ще нові права. Отже, **комуністи — песимісти** (безнадійники), **соціял-демократи — оптимісти,** бо вірять у те, що положення робітництва поліпшиться.

З когож складається партія націонал-соціялістів у Німеччині? Де Ман зазначує, що хоч партія Гітлера називається „націонал-соціялістична робітнича партія", то в своїх рядах ця партія має дуже мало робітників. **Всю свою силу бере Гітлер з розкладу старих буржуазних партій.** Останні вибори це показали цілком ясно. Майже не зменшилось число голосів соціял-демократичних, трохи зросли комуністи, зате буржуазні партії втратили свої голоси, які пішли до Гітлера. Де Ман пояснює цю катастрофу старих буржуазних партій тим, що в Німеччині відбулося за останні роки глибоке **збіднення,** пролетаризація німецької дрібної буржуазії. Але ставши пролетарем, німецький буржуй не хоче з цим положенням миритися: він надіється на те, що йому вдасться знову „вийти на панську лінію". **І ці маси збіднілої дрібної буржуазії йдуть широкою лавою до партії Гітлера,** який їм обіцяє все: й скасування репарацій, і скасування процентів та довгів, і боротьбу з великим фінансовим „жидівським" капіталом, і навіть відновлення „третього цісарства", за якого, мовляв, німецькому міщанству буде житися так добре, як перед світовою війною 1914 року. **Безрадність — це головна риса прихильників Гітлера.** Вони в більшости люди розчаровані; вони в своїй розпуці, як потопаючий ва стебелинку, хапаються за „сильну людину", яка їм обіцяє всі богацтва світа.

В Німеччині звикли всі причини сучасної господарської кризи зводити до одної: до репарацій і „гарачу", який Німеччина мусить платити державам побідницям. Алеж кріза лютує не тільки в Німеччині, а також і в тих державах, які дістають ті репарації. Де Ман пояснює цей настрій німецької міщанської маси, що влилася в партію Гітлера, її національним чуттям, **чуттям національного пониження:** Німеччина, що грала до 1918 року провідну ролю в цілім світі, мусить тепер миритися з думкою, що ще внуки сучасного покоління, яке вело війну, мають платити репарації державам побідницям аж до 1980 року!

Розклад старих буржуазних партій, перехід їх членів до партії Гітлера старається використати для себе німецький великий капітал. Це не є тайна, що **магнати німецького капіталізму,** такі як Тідссен і інші, **матеріяльно допомагають націонал-соціялістичній „робітничій" партії Адольфа Гітлера.** Капіталісти сподіваються, що колиб Гітлер узяв у свої руки владу, то негайно постаравсяб **знищити робітничі професійні союзи, які є силою** в оці для німецького капіталу. Цей союз Гітлерової „робітничої" партії з великим капіталом вже привів до того, що багато молодих людей, які йшли раніше до Гітлера з чисто ідейного захоплення (бож він обіцяв їм національне визволення й соціялізм!) — ці молоді люди покидають партію німецького фашизму.

Якаж будучність партії Гітлера? **Проф. Де Ман не вірить у перемогу німецького фашизму.** Гітлер, каже він, нагадує того музику, що грає тільки на ударні інструменти — бубни і т. п. Нарешті одні звикають до такої музики і не звертають на неї уваги, другим вона до краю набридає. Гітлер усе загрожував державним переворотом. Але, знаючи масу міщанства, що наповнює його партію, він мусів присягатись також, що він „льояльний". **Німецьке міщанство не має революційної традиції.** Тепер, коли партія Гітлера має кілька міліонів членів, десятки ґазет, партійні будинки й підприємства, словом, коли вона вже „обросла вовною", дуже трудно сподіватися, щоб ця партія пішла на непевну спробу насильного захоплення влади. Де Ман уважає, що для цього в Німеччині вже час минув. Міщух, який запишеться в націонал-соціялістичну „революційну" партію, не стане від того революціонером. І тому, думає Де Ман, треба сподіватися, що незабаром почнеться противна хвиля. **Побачивши, що „національний герой" Гітлер не зробив „чуда", маси німецького міщанства швидко його покинуть.**

Де Ман звернув увагу на головну суперницю фашизму в Німеччині — соціял-демократію. Ролю й значіння цеї партії в цей час за межами Німеччини звичайно не доцінюють. Може це тому, що соціял-демократи не кричать про свою працю в Німеччині, як це робить Гітлер. Але, каже Де Ман, хто бачить на власні очі діяльність німецької соціял-демократії, той мусить сказати: це та **непохитна скала,** об яку розібється німецький фашизм. В цей час великої господарської скрути міліони робітників, зорганізованих німецькими соціял-демократами, стоять вірно в рядах партії, акуратно платять членський податок на партію й на професійний союз. Що місяця зростає число передплатників соціял-демократичних ґазет. Безшумно, без гуркоту, як гидравлічна машина, працює німецька соціял-демократія. Сила її не зменшується, а росте. Де Ман дивується ідейному захопленню німецького соціял-демократичного робітництва. Ця партія в даний момент нічого не може обіцяти своїм членам; вона від них **вимагає лише нових і нових жертв** — матеріяльних і політичних. Це не жарт, коли провідники німецької соціял-демократії, щоб зберегти демократичну конституцію в Німеччині, мусять вибирати на президента цісарського ґенерала Гінденбурґа! Але **німецьке зорганізоване робітництво таке зріле політично, що воно зрозуміло завдання своєї кляси й пішло залізним фронтом за своєю партією.** Тому, кінчив Де Ман, німецька нація пережие це лихоліття і не стерпить диктатури фашистів.

Т. О.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписана, складаю сердечну подяку Головному Урядови У. Н. Союза за уділення мені запомоги з фонду запомогового 50 долярів, котрі то гроші дуже мені придалися в моїй недузі. Також складаю подяку урядникам місцевого відділу котрі старалися про те, що уділено мені запомоги. Бажаю, щоб У. Н. Союз стався найбільшою орґанізацією в Злучених Державах, а також і на цілій американській землі.

Марія Рось,
членица від. 7 У. Н. Союза,
Келайрес, Па.

Б. Самсонов.

МИСТЦІ ЖИТТЯ

Утрення саме скінчилася. Лизавета Василівна вкінці в передсінку перехрестилася, за себе та за сина, який працює в большевицькій партії.

„Боже на небесіх, освіти мене, освіти мене..." — прошептала кілька разів, а при цьому щиро та низько поклонялася.

Колиж вийшла з церкви та перейшла прилягаючий городець, зупинилася біля ґазетного кіоску та сказала дати „Правду" (центральний орґан партії большевиків).

— Візьмете собі також „Большевика"? — спитався знайомий продавець ґазет, який знає вже своїх покупців.

— То 22-ге число вже вийшло? — спитала врадувано Лизавета Василівна. — Я думала, що вийде щойно завтра. То дайте сюди, дайте.

Аж тут підходить до кіоска панотець Михайло. Він уже скінчив боґослуження та йшов додому.

Лизавета Василівна, поважна членица релігійної громади відповіла насамперед, самособою, на священикове благословення.

„Во імя Отця і Сина...

Лизавета Василівна купує „Правду" поодиноко? — спитався о. Михайло та при цьому вказував пальцем на ґазету.

— А так, поодиноко, отче Михайле, поодиноко. Бо в передплаті не поспієш, бо тоді дістаємо ґазету багато пізніше. Дмитрусь мусить читати ґазету скорше, ніж піде до служби.

— Справді, це гідна похвали навичка. Ніколи не зашкодить, коли знаємо скорше, заки підемо до служби, які ухили від напрямної партії знову заповіджені, а які поборюють.

— Це, саме те найгірше, вірте мені отче Михайле. Не оголошують заздалеґідь відповідних вказівок. У журналах ще часом щось надрукують, та в ґазетах узагалі нічого, тому чоловік не може впору порядно поінформуватися, щоби десь не наразитися. Колиж хтось чимсь провиниться, вараз кричать: „Ухил! Ухил!" А щоби наперед звернули увагу — це нікому навіть не прийде до голови.

— Дуже влучно! Повинні би уложити й оголосити спис ухилів, які можуть показатися...

— Коби ви знали, як я журюся моїм Дмитрунем! Вірте, отче Михайле, це страшне. Давніше я боялася, щоби він не дістав віспи та красухи (шкарлятини), а тепер чоловік живе у вічному страху та не знає ні дня ні години, чи його дитина не допуститься знову якогось ухилу. Уявіть собі, будь ласка, в якім страху жие мати в нинішних часах!

— Та я чув, що Дмитро Миколаєвич порядно обмежився?

— Самособою, ясно й отверто. Сподівається нової та ліпшої служби.

— Відомо: „стукайте, а отворять вам" — сказано в Святому Письмі...

— Та тамтим усе ще мало. Жадають доказів і діл! Яких діл, того ніхто, самособою, не знає.

— Видно, що не стукано так, як велить приказ.

— Як то ні? Там, де того треба було, відрікся. А як живеться Вірці?

— Дякую щиро, робить великий поступ. До місцевого комітету професійної орґанізації вже її вибрали. Так, вибрали голубоньку.

— Хитра це дівчина, хитра. Таж сьогодні годі жити без суспільної праці. А вона це добре розуміє.

— А якжеж так можнаб жити! Тай до того ще з такою вдачею. Таж вона така добра наче янгол. Голубонька ніжна.

— То легко моглоб статися таке, що її проголосили би угодовою та такою, що на неї годі здатися. Потім пропалаб її карієра...

— Так, так, це моглоб статися. Взагалі не знаю, що мені робити, щоби до того не допустити.

— Читайте більше часописів, отче Михайле! Я купувала Дмитрусеви давніше також „Джерело", „Щире Слово". Часописи можуть багато помогти... Та уцілуйте від мене Вірку. Тепер уже мушу йти, а то Дмитро заспав би службу.

— Бувайте здорові! Хай вас Бог благословить! Так думаєте, що часописи?

— Так, раджу вам. Як мати, раджу вам їх...

Лизавета Василівна поспішала скорою ходою додому. О. Михайло зігнувся, сягнув рукою під рясу, витягнув великий шкіряний гаманець і звернувся до продавця часописів:

— Дайте мені, приятелю, останнє число „Під Прапором Комунізму". Таж чоловік мусить уміти жити та мусить приноровитися.

(Переклав **М. Н.**).

Михайло Зощенко.

ЧЕСНИЙ ГОРОЖАНИН.

(Лист до міліції).

Я, як відомо, стою на плятформі та повідомляю, що мешкання ч. 10 є підозріле в справі самогонки. Гонить її, певно, горожанка Гусіва тай на додаток здирає з людей праці останню сорочку. А коли, наприклад, нема грошей, або бодай взагалі одної копійчини, то на борг нема й мови, не дасть. І в додатку, не рахуються з тим, що я свобідний горожанин, штовхають там у плечі.

І також повідомляю, як чесний горожанин, що мешкання ч. 3. також підозріле безсумніву щодо самогонки, в яку для смаку чи як кидають помаранчеву шкірку, а з того страшно люди блюють. На борг також, самособою, не дають. Хоч плач!

А сама підла горожанка каже чекати консументови в кухні і до льокалю, де самогонку фабрикують, не впускає. А в кухні їх песик, системи пудель, кидається на консумента та шарпає ноги. То той пудель, хай його чорт, мене також схопив за ногу. Колиж я замахнувся посудиною, щоби того пудля, самособою, вдарити, то господиня посудину з рук мені видерла тай верещить:

— Ось тобі, — повідає — йолупе, назад твої гроші. Не дістанеш краму, коли німину посудиною мучиш.

А я, коли вже про те мова, не мучив того пудля, лише замахнувся посудиною.

— Що ти, — повідаю — підла горожанко! Я не торкав, повідаю, твого пудля. Відступися з твоїми словами. Кажу: це годі, щоби пудель шарпав ноги.

А горожанка шпурнула мені гроші назад, вониж упали коло кухні. Лежать гроші коло кухні, а її пудель змочив їх, не пускає. Хоч плач!

Тоді я, правда, не перечу, копнув це сотворіння ногою та сховав гроші. З них один карбованець був мокрий, то осоружно було взяти в руку, а в другім був вигрижений нумер, то держбанк не приймає. Хоч плач.

Тоді я знову, не перечу, копнув пудля в груди та забрався мерщій.

Тепер же ця підла горожанка не впускає мене до себе в хату та двері все, коли лише попробую, держить на ланцюшку. Тай ще, стерво, крізь щілину плює на мене, коли я наприклад підходжу. Колиж я на плювання її замахнувся, щоби також по пиці переїхати або по чімнебудь, то вона з переляку чи що двері чимскорше замкнула та руку мені притиснула аж по лікоть..

Я верещу під небеса та верчуся перед дверима, а їх пудель скавулить у хаті. Така кривда болить аж до сліз. Про те я маю лікарську посвідку, а крім того кров і тепер ще тече, коли наприклад здряпувати струпи.

Тай ще, крім тих підозрілих кватир, повідомляю, що шинок „Весела Долина" також рішучо підозрілий. Заїхали мені там по пиці та втиснули в кут.

— Плати, — повідають — пеське насіння, за розбитий кухлик.

А я їх кухликів не бив і взагалі не лакомлюся бити їх кухлики.

— Я не збив — повідаю — кухлика. — Дайте мені, кажу — горожани, докінчити бутерброт (сендвіч).

А вони волічуть мене тай до бутерброту не пускають. Доволікли мене до дверей тай викинули. А бутерброт лежить на столі. Хоч плач.

І ще, як чесний горожанин, повідомляю, що дівчина Варка Петрова підозріла хльорка. Колиж я до Варки пішов, то вона погорджує мною.

Такі то, вище згадані особи, можете арештувати, чи як хочете.

Тепер повідомляю ще, що це зажалення я справдив, раз що я на плятформі та що я при редукції за правду.

Тай прошу ще, щоби шинку „Весела Долина" ви покищо не зачинювали. Бо я ще хорий та не можу ворохнутися. Небаром напевно встану й ворухнуся. Бутерброт також коштує.

Маршала Лефебра (1755—1820) відвідав раз приятель. Маршал приняв його щиро. Приятель не переставав чудуватися, як у маршала все гарно уладжено, які добірні страви і т. д. та раз-у-раз додавав слова: „Який ти щасливий!"

— Бачу, що ти мені завидуєш, — сказав вкінці маршал своїм альзацьким тоном. — Добре, оставлю все те добро тобі ще дешевше, ніж воно мене коштувало. Вийди на подвіря, а я вистрілю в тебе з рушниці трицять разів із віддалі трицять кроків і все буде твоє. Не хочеш? Ось бачиш! Знайжеж, завиднику, що на мене стріляли тисячу й більше разів і з ближчої віддалі, заки я дійшов до того, де я тепер.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

Бруклин, Н. Й.

Український Демократичний Клюб при роботі.

Від часу, як розвязався у нас Союз Українських Національних Товариств і Братств, треба було комусь дбати за те, щоби життя нашої громади поступало далі вперед. Це було предметом нарад Українського Демократичного Клюбу і двох молодечих клюбів, які істнують при нашій організації. Згадаю, що головою одного молодечого Клюбу є гром. А. Дячук, що покінчив правничі студії й готується на адвоката, а в другім молодечім Клюбі є головою гром. І. Рорецький, що теж покінчив правничі студії. В однім Клюбі гуртується молодь, хлопці й дівчата, від 16 року життя, а другий Молодечий Клюб приймає молодь від 13 років і займається головно спортом. Укр. Демократичний Клюб разом з молодечими Клюбами бере участь в американськім життї й допомагає своїм членам у ріжних справах, звязаних з нашим життям в Америці. Крім того мається завжди на увазі справи Рідного Краю. От недавно висиґнувано зі спільної каси $50 на допомогу Рідній Школі в краю.

Рішено теж відсвяткувати цього року Свято Франка. Заряд Клюбів уже замовив радіову стацію, з якої будуть промовляти про життя і творчість Івана Франка та передавати програму концерту. Думаємо, що ця справа є загально-народною, та що нею повинен зацікавитися ввесь загал міста Бруклина. І ми теж певні, що знайдуться такі українські бизнесмени чи громадяни, що попруть отсе ще й фінансово. Ввесь дохід з концерту буде призначений на старокраеві цілі, а фінансовий звіт буде проголошений у часописі. Подаю, що лідер Клюбу, гром. Стефан Заблоцький, перший зложив $5 на покриття коштів концерту і радіової години. Хто хотів би щодо цього мати ширші інформації, то може дістати їх у Клюбі вечерами, або в гром. Григорія Бардака, голови Клюбу.

Щоби зазнайомити Американців з діяльністю нашого Клюбу, рішено влаштувати обід в честь Йосифа Лентола й Норй Квин, як демократичних провідників з 14 Асембли дистрикту. На цей обід, я-кий відбудеться дня 3-го травня, в 8 годині вечером, в Америкен Ресторан під ч. 266 Бродвей у Бруклині, запрошено визначних американських гостей. Вступ коштує $1. Сподіваємося, що на вечеру прибуде поважне число наших Українців, а на ній разом з американськими лідерами обговоримо справи американські та справу скріплення допомоги нашому рідному краеви.

Григорій Бардак, предс.

Іван Саїц.

ТУГА ЗА РІДНОЮ КРАЇНОЮ.

Темна ніч, не видно зір,
Небо у завою чорнім
І закляття в лісі горнесь
І в траві шляху в простір.

Зі снігом розтаяв сум,
Павутин тче сіру пряжу,
А березн жаль свій кажуть,
І вливають його в шум.

Вітер над пустим краєм
Дику так виводить пісню
І глядить в цю сірість млісно
Око змучене моє.

Гарний рідний край мій десь
Ген в просторі там безкраїм,
Любо там пташки співають,
Запах ялівцю несесь.

В тузі край мій чарівний
Пригортаю, серцем лину
В сонце рідної країни
З пітьми ночі чужини.

З чеської мови переспівав **Я. В.**

Мадярський ґраф Арістід: — Уяви собі, народилася мені тепер третя дитина!

Ґраф Танто: Цеж ніяке нещастя, ти богач і палату маєш у Будапешті.

Ґраф Арістід: Не в цьому річ, та недавно читав я у часописах, що кожна третя дитина, яка родилася в Будапешті, є жидівська!

ЇДЬМО НА ПАТРІОТИЧНУ МАНІФЕСТАЦІЮ ДО СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

ПОРЯДОК УКРАЇНСЬКОГО СВЯТА ДВІСТАЛІТТЯ В МІСТІ ВАШИНҐТОНІ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 1-го ТРАВНЯ (MAY) 1932 РОКУ

Окремі поїзди прогулькові залізничої компанії Болтимор і Огайо виїздять з Ню Йорку, зі стації при Либерті Стріт Феррі, на долі міста, після літнього часу: год. 11.35 перед північчю в суботу, а виїздить зі стації в Джерзи Сити о год. 12.01 по півночи. — Другий поїзд виїздить в год. 8-мій в неділю рано зі стації Либерті Стріт Феррі, а зі стації з Джерзи Сити о год. 8.27. Цей поїзд стає на стаціях: Елизабет, для Елизабету й Нюарку, о год. 8.44; в Плейнфілд 8.58; у Филаделфії 10.20; в Честер 10.38. До Вашингтону приїздить о год. 12.15 після часу тамошнього (Стендард). Ціна тикетів в обі сторони зі всіх стацій однакова, виносить 3 дол. і 50 ц. Для дітей від 5 до 12 літ знижка о половину. Тикети можна дістати на поїзді. Поїзд буде мати напис по анґлійськи: Юкрейнен Корус енд Баллет.

Ґенеральна проба для танцюристів, що приїздять з ріжних сторін, відбудеться о годині 1.30 пополудні в/ салі Вашингтон Одиторіюм. Ця саля буде отворена від год. 6 рано для тих, що приїдуть автами. Там є богато ґардероб, і можна перебратися.

Маніфестація перед памятником Юрія Вашинґтона відбудеться о год. 3-тій пополудні. Хто буде мати народній стрій, вийде з Одиторіюм. На випадок непогоди маніфестація відбудеться в Одиторіюм о год. 3-тій.

Вечірне свято розпічнеться о год. 8.15 у Вашингтон Одиторіюм. Ця ґаля лежить кілька блаків від Білого Дому, при вулиці 19 та „Е", Норт Вест (поперед до Ню Йорк Евні). О год. 9.15 після вашинґтонського часу („Стендерд Тайм") буде передана програма Українського Хору під управою проф. Ол. Кошиця на радіо по цілій Америці через систему „Нешенел Бродкестинґ". Її можна буде чути в Канаді, Мексику й Европі.

Виїзд з Вашинґтону для однодневних прогульковців (тих, що приїхали обома на початку згаданими поїздами) о год. 12.35 по півночи з неділі на понеділок після вашингтонського часу. Стає на тих самих стаціях, що попередно, і приїздить до Ню Йорку около 7-мої год. рано після літнього часу.

Увага для Нюйорчан: Танцюристи, що відіздять поїздом о год. 11.35 в суботу, мають явитися вже о год. 10 вечером в Школі Нац. Танку, 35 Іст 2-га вул. в Ню Йорку. Звідси підуть до стації при Либерті Стріт під опікою менаджера Клюбу Танцюристів гром. Івана Єдинака. — Ранішний поїзд, що виїздить о год. 8-мій, буде під опікою гром. Евгена Скоцка.

Для учасників Свята у всіх місцевостях: Починаючи від виступу у Вашингтоні в часі концертових перерв буде продаватися по ціні 25 центів урядова книжочка, видана Американським Комітетом Двісталіття Юрія Вашингтона. За окремим дозволом цього Комітету поміщена в тій книжочці програма українського свята з образками Українського Хору й Балету і з написю на першій стороні по анґлійськи: „Памятка з Українського Обходу в честь Юрія Вашинґтона". В книжочці містяться образки з життя Юрія Вашингтона, а на кінці подана українська програма й орґанізація Українських Комітетів Двісталіття. Кождий повинен купити собі книжочку на памятку.

В. Авраменко.

99-100

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

COLORFUL PROGRAM IS PLANNED.

Ukrainian Singers and Ballet to Give Bicentennial Performance.

Love for their adopted country and devotion to the memory of George Washington will be expressed by Ukrainian-born American citizens in great kirmess of colorful and spirited folk dances and songs, to be given before a Washington audience on Sunday evening, May 1, at Washington Auditorium.

The performance, to be given in 29 other cities of this country, will be sponsored by the local Ukrainian Bicentennial Committee in each city.

Richly embroidered costumes of vivid colors and designs are being brought forth from the treasure chests of those who will take part in these performances and who will wear their native costumes, said to be the most picturesque of all those worn by the people of Europe.

The ballet will give a program including some of the whirling and stamping figures, and the romantic festival dances, for which their nation is famous. The chorus, said to be unequaled in the world in the beauty of its singing, will also be in costume.

Vasile Avramenko, master of the ballet, has collected and revived these dances in his native land, and is training groups of Ukrainian-born people in many American cities in the dances of their ancestral country. Alexander Koshetz, conductor of the chorus, has a world-wide reputation for his work in developing a new type of group singing.

(The Washington Daily News, Saturday, April 16, 1932).

UKRAINIAN GROUPS HERE NEXT WEEK.

Chorus and Ballet to Stage Brilliant Folk Festival in Auditorium.

When the Ukrainian Chorus and Ballet present their brilliant joint program in the Auditorium, next Sunday night, May 1, the finest work of two world-renowned impresarios will be demonstrated. Alexander Koshetz is the famous conductor of the chorus, which he has made one of the finest in the world. Vasile Avramenko is the creator of the ballet. A complete performance by each group will be given here.

Prof. Koshetz is known to America thru the tour he made with the national shorus six years ago. Now he returns with a new chorus to give concerts in honor of the bicentennial year.

The Ukrainian Ballet differs greatly from Russian ballet, being more of a group for folk dances, one which performs with brilliance and abandon. The ballet, program comprises a series of national dances for children and adults alike. This program promises to be one of the most colorful and interesting Washington has had this year. T. Arthur Smith has the tickets.

(The Washington Daily News, Wednesday, April 13, 1932).

ВІДОЗВА

ДО ВІДДІЛІВ СОЮЗА УКРАЇНОК АМЕРИКИ.

Отсим подається до відома відділів С. У. А., що на травень припадає два реферати (відчити). Один про **День Матери,** другий про **Івана Франка.**

Реферати ці вишлеться в кількох днях.

Проситься відділи урядити День Матери по змозі крім відчиту маленькою програмою. Також дарунками для матерей, про котрі повинні подбати самі дти, за старанням і по вказізкам членицъ відділу.

Приготовання до конґресу українського жіноцтва в Америці, котрий відбудеться на днях 28, 29 і 30 травня, повинні бути укінчені до 15 травня.

Належить безпроволочно повідомити головну управу про вислід приготовань. Кожда делегатка має виготовити короткий звіт про діяльність свого відділу.

Відділи, які не вислали датку на покриття коштів конґресу, проситься вислати якнайскорше.

Головна Управа Союза Українок Америки.

ПАМЯТАЙТЕ НА АДРЕСУ „ОБЄДНАННЯ". "O B Y E D N A N Y E," P. O. Box 122, Hudson Terminal, NEW YORK, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

БЕТЛЕГЕМ, ПА.

Коляда на Рідний Край.

Завдяки Комітетови, котрий істнує в нашій місцевости та котрий запорядив коляду на Різдво, зложили коляду слідуючі: по $5: від. 288 У. Н. Союза, від. 47 У. Н. Союза; по $2: від. 57 „Провидіня", В. Гук; по $1: М. Білецький, І. Віхоть, І. Когут, Н. Бобеляк, П. Кішпан, В. Кафарич, Ю. Малговський, Ю. Мироник, С. Хемій, В. Заглоцький, І. Саворинський, І. Малицький, М. Паращак, В. Запоржоний, Т. Савчук, Н. Савчук, М. Брус, М. Заблоцький, Я. Ільків, Т. Данилюк, С. Музика, М. Каспряк, Ю. Савіцький, А. Коник, В. Хас, В. Мацьків, І. Кіяк, П. Білань; по 50 ц.: І. Рибак, І. Салаш, П. Морикін, П. Пундяк, А. Лимич, М. Маліновський, С. Шкільний, Т. Маньчук, П. Шустак, П. Данило, М. Запоржоний, Т. Присташ, Я. Кринівський, К. Ванчук, Т. Марак, Д. Йосик, С. Рачук, М. Барна, Т. Явний, В. Кузмій, І. Божик, А. Зібровський, З. Бутрин, І. Морикін, П. Коцай, С. Пастернак, В. Ґонтарик, М. Галман; С. Бутрин 30 ц.: по 25 ц.: О. Кулик, М. Чех, А. Дибач. — Разом заколядовано $57.30. — У касієра було $6.41. — Разом $63.71. — До Краю вислано через Обєднання $55, з таким призначенням: $20 Рідна Школа; $20 боєва акція; $15 інваліди.

У касієра Комітету, Т. Данилюка, остається $8.71. Український Запомоговий Комітет істнує від 7. грудня 1931 р. і за той час переслав до краю через Обєднання на боєву акцію $140; на ліки побитим $70; Рідна Школа $65; інваліди $60; вдови й сироти $25. — Разом $360.

У. З. Комітет сердечно дякує жертводавцям, що не забувають за Рідний Край.

Також не менша подяка належиться й колядникам, що не жалували труду, як і жертводавцям, що дали коляду.

У. З. Комітет.

ОТРУЙНИЙ МІД.

Старогрецький історик Ксенафонт у своїй „Анабазі" оповідає, що коли 10,00! Греків розтаборилися були біля Трапезунту і деякі з них захоріли від меду тамошніх бжіл. Отруя виявилася в якімсь опянінні, блюванні та болях жолудка. Це тревало 2—4 дні, потім слідувало виздоровлення.

Турнефор підчас подорожі по Азії потвердив наслідки їдовитого меду, а як причину подав цвіт тамошньої ростини: бердуляну понтійського (Рододендрон понтікум). У звіті одного британського консуля подано німицю (Датура Страмонію), як ростину, з якої походить їдовитий мід. Ця ростина росте в околиці Трапезунту дуже багато і є там головним джерелом меду, тому там держать бжоли задля воску.

РОСТИНИ НЕ ВІДЧУВАЮТЬ ТАК ЯК ЛЮДИ.

Свого часу великого гомону наробило відкриття індійського професора Босе про ростини. Він доказував, що ростини ростуть і жиють, отже виконують такі функції, як людина, що має серце. Отже — мовляв — і ростина має серце. Ба навіть уже пробували деякі вчені доказувати, що ростина думає.

Професори гайдельберського університету Убіш і Захман доказують тепер, що апарати Босе були хибні, отже реєстрували хибно життя досліджуваних ростин.

ЙДІМ УСІ НА ЮВИЛЕЙНІ СВЯТА В ЧЕСТЬ ЮРІЯ ВАШИНҐТОНА

—: з програмою виповненою :—

УКРАЇНСЬКИМ ХОРОМ ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ І УКРАЇНСЬКИМ НАРОДНІМ БАЛЄТОМ ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА.

вони відбудуться в такім порядку:

1. **ВАШИНҐТОН, Д. К., неділя, 1 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: Washington Auditorium, 19 & E. Sts. at N. Y. Ave.
2. **БОЛТИМОР, МД., второк, 3 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: The Alcazar, Cathedral and Madison Sts.
3. **ВИЛМИНҐТОН, ДЕЛ., середа, 4 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: Playhouse, 1001 Market St.
4. **АЛЛЕНТАВН, ПА., четвер, 5 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: Allentown Highschool Auditorium.
5. **ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., пятниця, 6 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: Academy of Music, South Broad & Locust Sts.
6. **НЮ ЙОРК, Н. Й., неділя, 8 травня 1932, год. 3 п.п. і 8.15 в.** Галя: Carnegie Hall, 57th St. & 7th Ave.
7. **БОСТОН, МАСС., второк 10 травня 1932, год. 8.15 веч.** Галя: Boston Opera.

ЦІНА БІЛЄТІВ: Від 1 до 3 дол., де є льожі. В Болтімор і Алентавн найнизша ціна тикетів по 75 ц. Тикети продаються при касі галі перед виступом. Дальший порядок буде поданий пізнійше.

Артистична управа: Школа Василя Авраменка.

A SHORT HISTORY OF UKRAINE

(Prepared by Stephen Shumeyko, LLB.)

HAYDAMAKY: IVAN GONTA.

The previous few articles dealt with Ukraine under Russia. Let us now turn our attention to that section which remained under Poland, to Halychyna (Galicia) and Volhynia.

This part of the Ukraine enjoyed temporarily the blessings of liberty during the time of Khmelnytsky. After the revolt had been crushed its position became worse as Polish nobles became more solidly entrenched in their tyranic positions than ever before. The more intrepid Ukrainians being unable to endure the Polish tyranny any longer moved eastwards towards the Dnieper and joined the Cossacks. The remainder being of a weaker mold became more imposed upon than ever before.

The Cossacks of the Provinces of Kiev and Bratslav had waged an unceasing warfare with the Polish nobility. However, when Ukraine became divided into two parts, that section to the right of Dnieper going to Poland, many of the Cossacks grew discouraged and migrated to join their brethren on the left side of the Dnieper.

Some time afterwards a movement for freedom from Poland began under the leadership of Semen Paley who gathered about himself many volunteers, a number of which had come from the left bank of Ukraine, having tasted some of Moscow's rule. This movement was beginning to assume some proportions when it was blocked by Hetman Mazeppa who, jealous of Paley's popularity with the Ukrainian people had Russia send Semen to Siberia.

Seeing no hope of a united resistance against Poland the Ukrainian people in their fight for freedom organized themselves into bands known as the "Haydamaky." These bands composed of villagers and Cossacks ranging in numbers from hundreds to thousands roved the countryside and destroyed everything that belonged to the hated Polish nobles. These "Haydamaky" grew rapidly; by 1740 they occupied not only the provinces of Kiev and Bratslav, but also Volhynia, Polisye, Podolia, and Galicia.

The attacks upon the Polish nobles continued to 1750, when they assumed major importance, many Polish towns and villages being destroyed. The greatest revolt took place in 1768, when under the leadership of a former Zaporogian Cossack Zaliznyak and Ivan Gonta the "Haydamaky" nearly succeeded in driving the Poles out of Ukraine but failed because of the last minute intervention of Russia. They did manage, however, to kill off thousands of Poles and destroy a number of their strongholds, and throwing a big scare into them left the right bank of Ukraine.

Ivan Gonta was an educated man of affluent means and, although a Ukrainian, had quite an influence with a number of Polish nobles. Notwithstanding these characteristics, still, when he was called upon the "Haydamaky" and fight against Polish tyranny he gave up his position, friends and possessions and went over to them. He knew very well that by this act he would forfeit all that he held dear. Because of his education and ability he was made a colonel of the "Haydamaky".

Under the leadership of Zaliznyak and Gonta, the Ukrainians managed, during 1768, in driving many Poles out of Ukraine and causing great damages to their properties. These outbursts against the Poles assumed the proportions of a major revolt throughout the country, which culminated in the besieging of the fortified town of Uman, where many Poles, fleeing before the "Haydamaky" storm, had found refuge. After thirty hours of furious fighting the "Haydamaky" captured it and put several thousand of them to the sword.

Having gained such a signal victory, Zaliznyak used the town as a base of opperations against other Polish garrisons. Things looked promising to the Ukrainian cause when just about the time that success in the form of freedom for the right bank of Ukraine semed imminent Russia, becoming apprehensive, intervened and sent an army to aid the Poles.

The Russians captured Hetman Zaliznyak, Ivan Gonta, leading officers and about 900 of the Cossacks stationed in Uman. This happened during the night at a feast, to which the Russian general had invited the "Haydamaky". In the course of the feast the Russians stampeded the guests' horses and then fell upon them; unarmed they were not able to put up any resistance. By the dawn the "Haydamaky's" encampment existed no longer. Gonta and other officers were whipped. Gonta received additional beating every day, three times a day, during his entire stay in Russia's hands, and the Russian leader had the beatings given in public for the amusement of the Polish nobility which specially journeyed from afar to witness the sight. After each beating Gonta was thrown naked into a trench where he lay there unable to move because of the pain. His wife and his four daughters were also subjected to severe beatings and then sent to Siberia. His son escaped to Moldavia.

After several days of this torture Gonta and the others were delivered into Polish hands. Count Branicki, their leader, appointed a court martial which decreed that 700 of these revolutionists be hanged as an example and that the higher officers be subjected to torture. Gonta was flayed alive for the first three day and on the third day he was beheaded. An onlooker writes, "Gonta came toward the executioner calm and cool... The executioner ripped off a strip of his skin and the blood spurted out, but his face remained unmoved. Subsequently, when another strip was ripped off him he merely said, 'they told me its going to be terrible agony but it hardly hurts.'"

His name and example will be forever a shining example of patriotism to those battling for the freedom of Ukraine.

This revolt was last armed uprising towards Ukraine's freedom prior to the World War. There were minor movements during 1812, 1856, 1877, and 1904, but they lacked unity and disappeared as rapidly as they appeared.

(Next Installment — "Partition of Poland and Its Effect on Ukraine").

СКІЛЬКИ ЗАПЛАЧЕНО КАНАДІ ВОЄННИХ ВІДШКОДОВАНЬ.

До цієї пори Канада дістала ледви 4% на конто военних відшкодовань, які має дістати від Німеччини. На це конто заплатила Німеччина Канаді всього 26,672,246 долярів, а ті відшкодування, означені версайським договором, виносять 704,912,472 долярів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І НЕВІДОМА ІМПЕРІЯ.

(22)

Тарзан втішився Нікімою й поговоривши з нею трошки, також заснув міцним сном. Природа взяла своє. Нікіма примостилася на руках свого пана й приятеля і також, здавалося, міцно заснула. Ранком Тарзан пробудився, почувши кроки наближаючихся до нього людей. Нікіма вже зникла, вискочивши крізь вікно на двір. Кланцнув на дверях замок, розчинилися ґрати й до келії ввійшов один білий воїн у шоломі, а з ним два чорні.

Вони знаками показали Тарзанови на двері. Тарзан вийшов разом з ними. У коридорі до них приєднався ще один чорний, який був перекладачем для Тарзана. Від цього перекладача Тарзан дізнався, що він знаходиться в місті, яке зветься Кастра Сангвінаріюс. Пройшовши ввесь коридор, вони знову опинилися на вулиці, якою вже раз проходив Тарзан. Його повели через площу до великого будинку, що своїм виглядом ріжнився від інших.

Перекладач пояснив Тарзанови, що це будинок найвищого уряду й правителя цілої держави. При вході до будинку їх зустрів офіцир зі сторожі, з золотим шоломом на голові. Обмінявшись кількома словами з тими, що привели Тарзана, він знаками показав, що дозволяє їм зайти до середини. Тарзан знову опинився в коридорі, з якого перейшов до цілого ряду кімнат з ріжними кольонами. Нарешті вони ввійшли, як здавалося, в найпросторнішу кімнату.

Тарзан побачив посеред кімнати підвищення, а на нім величезне старовинне сидження. Перекладач пояснив йому, що тут його будуть допитувати, бо його вважають лідером ворогів міста Кастра Сангвінаріюс. Не встиг Тарзан добре оглянутися довкола, як на підвищенню появився великий білий чоловік з вінком на голові й сів на кріслі. „Це сів на свій трон імператор Заходу, Сублятос", пояснив Тарзанови чорний тлумач.

Розмова між двома зайцями.

— Як думаєш: чи мисливці будуть також роззброєні?